

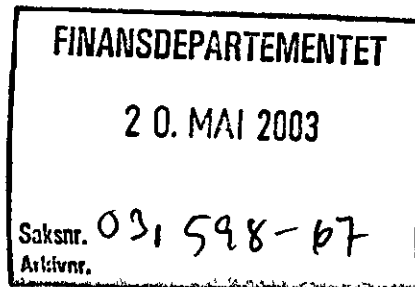
Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon

Afaalforbundet i Norge • Autisme foreningen i Norge • Anorexia/Bulimia Foreningen • Cerebral Parese foreningen • Forbundet Tenner og Helse • Foreningen for Blødere i Norge • Foreningen for Fragilitx-Syndrom • Foreningen for hjertesyke barn • Foreningen for Kroniske Smertepasienter • Marfanforeningen • Foreningen for Muskelsyke • Hørselshemmedes Landsforbund • Intereseforeningen for LMBB syndrom • Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende • Landsforeningen Alopecia Areata • Landsforeningen for Hjerte- og Lungesyke • Landsforeningen for Huntingtons Sykdom • Landsforeningen for Nyrepasienter og Transplanterte • Landsforeningen for Pårørende innen Psykiatri • Landsforeningen for trafikkkadde i Norge • Landsforeningen mot Fordøielssykdommer • Leverforeningen • MBD foreningen • Mental Helse Norge • Momentum • Morbus Addisons Forening • Multipel Sklerose Forbundet i Norge • Norges Astma- og Allergi forbund • Norges Diabetesforbund • Norges Døveforbund • Norges Fibromyalgi Forbund • Norges Migreneforbund • Norges Parkinsonforbund • Norlco • Norsk cøliakforening • Dysleksi forbundet i Norge • Norsk Dymellforening • Norsk Epilepsiforbund • Norsk Forbund for Voldsofre • Norsk Foreldrelag for Funksjonshemma • Norsk Forening for Analatresi • Norsk Forening for Cystisk Fibrose • Norsk Forening for Nevrofibromatose • Norsk Forening for Osteogenesis Imperfecta • Norsk Forening for Tuberos Sklerose • Norsk Hypothyreoseforening • Norsk Immunsviktforening • Norsk Intereseforening for Kortvokste • Norsk Intereseforening for Stamme • Norsk Landsforening for Laryngectomerte • Foreningen for søvnsykdommer • Norsk Lymfødeme forening • Norsk Parfyrforening • Norsk Psoriasisforbund • Norsk Revmatikerforbund • Norsk Tourette Forening • Ryggforeningen i Norge • Ryggmargsbrokkforeningen • Støtteforeningen for Kreftsyke Barn • Vestlandske Blindeforbund

Finansdepartementet
Akersgata 40
Postboks 8008 Dep

0030 Oslo

Deres ref
Vår fil B03 Høring - Skatteutvalget
Vårt arkiv 475
Saksbeh Stian Oen

Oslo, 15 mai 2002

Forslag til endringer i skattesystemet – Høring

1. INNLEDNING

Det ble sendt ut invitasjon til å komme med høringsuttalelse om NOU 2003 9 Skatteutvalget – forslag til endringer i skattesystemet, fra Finansdepartementet (FIN) 1 februar 2003. Høringsfristen ble satt til 15 mai 2003.

I høringsbrevet redegjøres det for at det såkalte Skaugeutvalget i sin innstilling har foreslått en rekke endringer i skatte- og avgiftssystemet som innebærer en netto skattelette på om lag 10 milliarder kroner. I tillegg har utvalget skissert hvilke endringer i forslaget som bør prioriteres dersom en legger opp til en provenynøytral omlegging.

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) finner det ikke naturlig å gi merknader til alle sider ved utvalgets innstilling. En rekke av temaene utvalget behandler har en helt perifer betydning for gruppene FFO representerer, som er funksjonshemmede og kroniske syke.

I vår høringsuttalelse har vi derfor lagt vekt på å kommentere hvordan utvalgets forslag vil virke inn for våre grupper. FFOs overordnede mål er samfunnsmessig likestilling og deltakelse for funksjonshemmede. Vi arbeider for å gjøre hverdagen til funksjonshemmede og kronisk syke enklere. Vi ønsker oss derfor en mest mulig solidarisk samfunnsutvikling, preget av likhet og utjamning.

FFOs overordnede målsetninger for samfunnsutviklingen ligger derfor også til grunn for våre merknader til utvalgets innstilling.

2. FFOs SYNSPUNKTER

FFOs synspunkter på Skaugeutvalgets innstilling kan kort oppsummeres i følgende punkter

- *FFO er kritisk til mange av Skaugeutvalgets forslag, og mener dette skyldes utvalgets manglende representativitet*
- *FFO ønsker fortsatt et skattesystemet som utjevner ulikhetene i samfunnet*
- *FFO savner en grundig drofting av sammenhengen mellom økonomi og helse i utvalgets innstilling*
- *FFO slutter seg ikke til forslaget om å redusere pensjonisters skattefrie nettoinntekt*
- *FFO krever at Skaugeutvalgets forslag om å fjerne retten til fradrag for usedvanlig store sykdomsutgifter avvises*
- *FFO krever at Skauge-utvalgets forslag om å oppheve særfradraget for alder og uførhet avvises*
- *FFO er bekymret for at grunnlaget for samfunnets samlede velferdsytelser vil svekkes dersom forslagene i utvalgets innstilling gjennomføres*
- *FFO avviser Skaugeutvalgets antydning om at dagens skattesystemet er en årsak til at mange velger en tilværelse som trygdet istedenfor deltakelse i arbeidslivet*

3. GRUNNGIVELSE

FFO er kritisk til mange av Skaugeutvalgets forslag, og mener dette skyldes utvalgets manglende representativitet

I FFO har vi merket oss at utvalget er sammensatt nærmest utelukkende av personer med kompetanse innenfor økonomi og finans. Argumentene for en slik sammensetning av et utvalg som skal fremme konkrete forslag til endringer i skattesystemet kan faglig sett være gode.

En av konsekvensene av en slik sammensetning har imidlertid for Skauge-utvalgets del blitt at utvalget i stor grad har bestått av personer bosatt på det sentrale østlandsområdet, med bakgrunn fra finansnæringen eller tilstøtende virksomheter, og uten unntak personer med et svært høyt inntektsnivå. En slik sammensetning kan vanskelig karakteriseres som svært representativ, selv om kunnskaps- og kompetansenivået blant utvalgsmedlemmene vanskelig kan trekkes i tvil.

Fra FFOs side vil vi også rent prinsipielt anføre at skattesystemet er av like stor relevans for alle skatteyttere, og ikke bare for skatteyttere med god personlig økonomi. Skattesystemets rolle i den helhetlige samfunnsforvaltning og for politikktutformingene ellers i samfunnet er i

tillegg så vidt betydningsfull at en sammensetning av utvalget utelukkende med bakgrunn i det enkelte utvalgsmedlems ekspertkompetanse etter vårt syn burde vært unngått

FFO ønsker fortsatt et skattesystemet som utjevner ulikhetene i samfunnet

FFO vil påpeke at utvalget overhodet ikke drøfter hvorvidt det gjennom å slå fast at skattesystemet "i minst mulig grad benyttes til å subsidiere spesielle aktiviteter, eller gi fradrag for utgifter som ikke har direkte tilknytning til opptjening av inntekten. Dette innebærer ikke nødvendigvis at utvalget tar stilling til om slike aktiviteter bør subsidieres eller ikke, men utvalget mener at slik subsidiering bør skje gjennom direkte bevilgninger" (side 155, kapittel 7.2.2) i realiteten likevel tar til orde for en endring i måten utjevningssystemet i samfunnet i dag ivaretas på. FFOs bekymring er at endringene utvalget tar til orde for på sikt vil kunne bidra til lavere politisk vilje til å følge opp velferdsstatens økonomiske forpliktelser. Dette fordi det generelt må kunne antas at det er mer utfordrende å sikre politisk oppslutning om direkte subsidiering til enkeltgrupper, enn å sikre økonomisk støtte til enkeltgrupper gjennom det helhetlige skattesystemet.

FFO har videre vanskelig for å være enig i utvalgets vurdering om at "For å sikre størst mulig samsvar mellom faktisk inntekt og skattepliktig inntekt, bør økonomisk støtte til spesielle samfunnsgrupper eller spesielle aktiviteter normalt gis gjennom direkte støtteordninger framfor som særskilte fradrag i skattesystemet" (side 162, kapittel 7.5.1). FFO stiller seg i denne sammenhengen spørrende til utvalgets begrunnelsen for å mene at skattesystemet ikke er godt egnet til direkte overføringer for å støtte prioriterte grupper. Denne begrunnelsen er at "Dette har blant annet sammenheng med at mange skattytere med lav inntekt ikke betaler skatt, og dermed ikke kan nyte godt av fradragene" (side 166, kapittel 7.5.3).

FFO vil her på det mest bestemte anføre at skatteyttere med lav inntekt også betaler skatt, og at personer som ikke betaler skatt vanskelig kan beskrives som skatteyttere. FFOs engasjement i denne sammenhengen berører uføregruppen, der omfanget av skatteytelser riktig nok er moderat, men der betydningen av også moderate lettelser i skattebyrden er av relativt større betydning enn for personer med inntekter over gjennomsnittet.

For personer som ikke betaler skatt er fradragsreglene uansett uinteressante, og det er derfor også på den bakgrunn vanskelig å forstå utvalgets resonnering på dette punktet.

FFO vil videre vise til at Skaug-utvalget i sin innstilling redegjør for at "Ved å legge til rette for at samfunnets ressurser brukes på mest mulig effektiv måte, oppnås en så stor verdiskapning som mulig gitt ressursene nasjonen har tilgjengelig" (side 294, kapittel 15.1). FFO er slett ikke uenig i at det vil være hensiktsmessig med en så effektiv ressursutnyttelse som mulig. Vi er imidlertid svært skeptiske til at dette i utvalgets innstilling åpenbart går på bekostning av skattesystemets utjevningsevne. Skattesystemets sentrale rolle i utjevningen mellom inntektsgrupper kan vanskelig undervurderes. Fra FFOs ståsted er et samfunn som setter fokus på utjevning også et samfunn som legger til rette for jevnere levekår og mer effektiv bekjempelse av fattigdom.

Både i Regjeringens Fattigdomsmelding (St. meld. nr. 6 (2002-2003)) og i NOU 2001:22. Fra bruker til borger fremkommer det at funksjonshemmede og uføre er overrepresentert i den delen av befolkningen som er rammet av fattigdom, eller som står i umiddelbar fare for å bli

rammet av fattigdom. Dette er bakgrunnen for FFOs bekymring på dette punktet. Vår bekymringen blir ikke mindre av utvalgets åpenhjertige stadfesting av at *‘På kort sikt tilfaller de største skattelettelsene i utvalgets forslag dem med de høyeste inntektene’* (side 298, kapittel 15.3.2).

FFO savner en grundig drøfting av sammenhengen mellom økonomi og helse i utvalgets innstilling

Utvalget drøfter i liten grad i sin innstilling sammenhengen mellom dårlig helse og dårlig økonomi. Det er gjort mange undersøkelser de senere år som viser en klar sammenheng mellom det å ha dårlig økonomi og sykdom, og for tidlig død. Derfor er det etter FFOs oppfatning nødvendig å se på virkemidler i skattesystemet som kan bidra til større grad av inntektsutjevning.

Vi tror dessverre at utvalgets forslag i sum vil bidra til større forskjeller, og at dette vil påvirke folkehelsen i negativ retning. I følge Statens helsetilsyns tilsynsmelding for 1997 er det god dokumentasjon for at inntektsutjevning sannsynligvis er det viktigste virkemiddel for å bedre folkehelsen. Som en konsekvens av utvalgets forslag vil høyinntektsgrupper få vesentlige skattemessige lettelsener som bidrar til at forskjellene øker. Eksempelvis kan det her vises til at en lønnstaker med kroner 100.000 i inntekt som en følge av utvalgets innstilling vil få en skattereduksjon på 336 kroner (0,34% av lønna), mens en lønnstaker med 1 000 000 i inntekt får en skattereduksjon på 40 882 kroner (4,09 % av inntekten).

Den økonomiske fordelene som høyinntektsgrupper vil få gjennom utvalgets forslag vil således bidra til å sementere den viktigste årsaken til ulikhet i helse. FFO etterlyser derfor en drøfting av helse som perspektiv i valg av skattemessige virkemidler, og ber departementet om å ta dette med når utvalgets innstilling ska behandles.

FFO slutter seg ikke til forslaget om å redusere pensjonisters skattefrie nettoinntekt

FFO kan ikke uten videre slutte seg til en reduksjon av skattefri nettoinntekt for pensjonister mv. til 76 400 kroner for enslige, og 124 700 kroner for ektepar. Utvalgets begrunnelse for denne reduksjonen er at minstefradraget skal økes. På bakgrunn av at Skaugeutvalget i sin innstilling foreslår betydelige skattelettelsener for de mest velstående inntektsgruppene, er det i denne sammenhengen for det første svært skuffende at utvalget så gjennomgående foreslår å gå med den ene hånden å ta tilbake med den andre når det gjelder landets lavinntektsgrupper.

FFO mener for det andre at det ikke uten videre kan reduseres i ordninger som gjelder særlig for pensjonistgruppene, med henvisning til at minstefradraget skal økes. Pensjonistgruppene får riktignok en noe bedre inntektssituasjon på denne måten. Det får imidlertid også alle andre skatteyttere. På denne måten uthules og svekkes også skattesystemets utjevnerende virkninger.

FFO krever at Skauge-utvalgets forslag om å fjerne retten til fradrag for usedvanlig store sykdomsutgifter avvises

Skauge-utvalget har i sin innstilling foreslått å fjerne særfradraget for usedvanlig store kostnader ved sykdom. Denne ordningen innebærer at kostnader i forbindelse med sykdom som overstiger kroner 6 120 dekkes fra det offentliges side. Etter Skauge-utvalgets oppfatning er det flere uheldige sider ved ordningen, i tillegg til at den slik utvalget ser det skaper

betydelige administrative vansker. Utvalget foreslår derfor å oppheve retten til fradrag for usedvanlig store sykdomsutgifter.

For FFO synes det åpenbart at en fjerning av retten til fradrag for usedvanlig store sykdomsutgifter vil innebære en klar forverring av den økonomiske situasjonen til funksjonshemmede og kronisk syke. Utvalgets forslag innebærer i realiteten en aksept for at enkeltpersoner godt kan bære store økonomiske merkostnader i forbindelse sykdom på egenhånd. En slik oppfatning tar FFO sterk avstand fra.

Utvalget begrunner sitt forslag med at spørsmålet om hvorvidt det bør foregå en generell subsidiering av utgifter i forbindelse med helseplager bør *"avgjøres i sammenheng med en generell vurdering av helsepolitikken i Norge"* (side 167, kapittel 7.5.3.4).

Slik FFO ser det vil innføringen av en slik prinsipiell holdning som utvalget her legger opp til være svært uheldig for grupper i samfunnet som har store sykdomsutgifter. Utvalget slår selv i utredningen fast at formålet med skatt blant annet er utjevning mellom inntektsgruppene. Fra FFOs side er det på bakgrunn av dette naturlig å mene at også forskjeller i leve- og inntektsvilkår for funksjonshemmede og kronisk syke, som følge av lengre sykdomsforhold, må regnes inn blant forhold som bør kompenseres og utjevnes gjennom skattesystemet.

FFO krever at Skauge-utvalgets forslag om å oppheve særfradraget for alder og uførhet avvises

Skauge-utvalget foreslår å oppheve særfradraget for alder og uførhet. Dette er et forslag FFO vanskelig kan gå inn for.

Mange som får sin inntekt fra folketrygden har relativt sett blitt fattigere de to siste tiårene. Den viktigste grunnen til dette er underreguleringen av folketrygdens grunnbeløp. Gjennom store deler av 1980- og 1990-årene var økningen i grunnbeløpet mindre enn økningen i det allmenne lønnsnivået blant yrkesaktive.

FFO ser det som viktig for å styrke solidariteten i befolkningen at pensjonistenes og yrkesaktives inntekter og skatt blir mer direkte sammenlignbare. FFO mener derfor at det må arbeides for å utvikle en strategi for inntekts- og skattemessig likebehandling av yrkesaktive og pensjonister. Dette må innebære en betydelig heving av G så vel som en lovfestet garanti for parallell utvikling i folketrygdpensjoner og yrkesaktives lønninger. Inntil en slik omlegging eventuelt er gjennomført, krever FFO at særfradraget for alder og uførhet opprettholdes.

FFO er bekymret for at grunnlaget for samfunnets samlede velferdsytelser vil svekkes dersom forslagene i utvalgets innstilling gjennomføres

Skauge-utvalgets forslag til netto skatteuttak er på om lag 10 milliarder kroner. Dette kan synes som en beskjeden nedgang sett på bakgrunn av samfunnets samlede skatteinntekter. Målet i finansiering av velferdstjenester utgjør imidlertid 10 milliarder kroner på årsbasis, en svært betydelig sum, og FFO frykter at en rekke innstramminger i viktige og riktige velferdsytelser vil kunne bli måten slike kutt finansieres på i forbindelse med behandlingen av de årlige statsbudsjettene.

Fra FFOs side ser vi også med bekymring på at utvalget foreslår en vridning i skattesystemet, slik at de med god inntekt skal betale mindre skatt enn det de gjør i dag. Fra FFOs ståsted er dette en utvikling i skattesystemet som vil kunne føre med seg en generelt lavere skattevilje i befolkningen, og på den måten skape ytterligere grobunn for ytterligere kutt i skatteinntektene i nær fremtid. En slik utvikling vil åpenbart kunne ramme grunnlaget for samfunnets velferdsytelser svært hardt.

FFO avviser Skaugeutvalgets antydning om at dagens skattesystemet er en årsak til at mange velger en tilværelse som trygdet istedenfor deltakelse i arbeidslivet

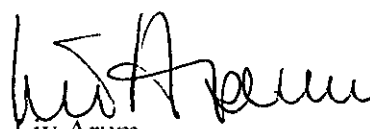
FFO stiller seg undrende til utvalget legger til grunn for sine synspunkter at *"En rekke analyser indikerer at et skattesystem som stimulerer til arbeid framfor å motta trygd også er god fordelingspolitikk, ettersom personer med de laveste inntektene normalt har en svakere tilknytning til arbeidsmarkedet enn personer med middels og høye inntekter"* (side 30, kapittel 1.3.9). Argumentasjonen kan vanskelig forstås annerledes enn at personer som i dag er mottakere av trygdeytelser vil velge bort trygdeytelser til fordel for deltakelse i arbeidslivet som en følge av at det gjennomføres skattelettelser.

En slik tankerekke forutsetter at det i dag er et betydelig antall trygdede som står utenfor arbeidslivet av bekvemmelighetshensyn. En slik virkelighetsbeskrivelse deler ikke FFO. Vårt inntrykk er at mange funksjonshemmede og kronisk syke i ulik grad kan delta i arbeidslivet, men at samfunnet ikke makter å legge til rette for dette på en tilfredsstillende måte.

Vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESGRUPPE

Arnt Holte /s/
Leder

Liv Arum
Generalsekretær